

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

10 februarie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:
președinte – Petru Ursache,
judecătorii – Petru Moraru, Ghenadie Nicolaev, Nadejda Toma și
Constantin Alerguș,

a judecat fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în
Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sergiu Brigai, împotriva deciziei
Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 septembrie 2014, în cauza
penală în privința lui

Marandiuc Alexandru Parfenie, născut la
27 aprilie 1989, originar s. Cărpineni, r-nul Hîncești și
domiciliat mun. Chișinău, str. Docuceaev 2/3, ap. 13.

Termenul de examinare a cauzei:

Instanța de fond: 16.05.2013 - 12.03.2014;

Instanța de apel: 11.04.- 03.09.2014;

Instanța de recurs: 26.11.2014- 10.02.2015.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 12 martie 2014,
Marandiuc Alexandru a fost achitat de învinuirea în săvârșirea infracțiunii
prevăzute în art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, din lipsa elementelor infracțiunii.

2. Marandiuc Alexandru, a fost pus sub învinuire de către organul de
urmărire penală, pentru faptul că, la 07.05.2012, urmărind scopul dobândirii ilicite
a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune s-a adresat către Societatea de
Asigurări-Reasigurări „Donaris Group” SA, cu sediul pe str. 31 august 1989,
108/1, mun. Chișinău, cu declarația de daune pe baza contractului de asigurare
facultativă a mijloacelor de transport autocasco nr. 2012-32-0005 din 20.03.2012,
prin care a asigurat la Societatea de Asigurări-Reasigurări „Donaris Group” SA
autoturismul de model BMW seria 5, cu n/î HN AV 562, solicitînd despăgubiri în
sumă de 8460 euro, care conform cursului oficial al BNM din 07.05.2012
constitua suma de 130368 lei, pentru distrugerea totală a autoturismului asigurat,
care din declarațiile făcute de Alexandru Marandiuc, s-a produs în urma
accidentului rutier din 06.05.2012.

Conform materialelor dosarului de daune nr. 1017/12 pornit pe marginea declarației de daune din 07.05.2012 a asiguratului Alexandru Marandiuc privind accidentul rutier din 06.05.2012, care din declarațiile asiguratului Alexandru Marandiuc a avut loc pe drumul local L-453 de acces spre s. Cojușna, r-nul Strășeni, s-a stabilit că declarațiile asiguratului Alexandru Marandiuc nu corespund adevărului din motivul că în cadrul cercetării locului accidentului s-a stabilit că segmentul deteriorat al copacului în care din afirmațiile asiguratului Alexandru Marandiuc acesta s-a tamponat, scoarța copacului care este mărginită cu segmentul deteriorat al tulpinii, nu conține urme de fricțiune/roadere dinamică.

Totodată, pe copacul sau lângă tulpina copacului respectiv nu au fost depistate particule de vopsea, sticlă de silicat sau polimer.

În baza concluziei raportului de constatare tehnico-științifică nr. 479 din 06.06.2012, întocmit de către Centrul de expertize independente „CEXIN”, s-a stabilit că deteriorările automobilului de model „BMW 520 D”, cu numerele de înmatriculare HN AV 562, de pe fotografiile prezentate, au fost produse nu în rezultatul contactului cu un copac sau ciot prin accidentul de circulație rutieră din 06.05.2012, pe segmentul de drum înainte de s. Cojușna, r-nul Strășeni, din direcția or. Chișinău, dar s-au produs în alte circumstanțe.

Din motive independente de voința sa, Alexandru Marandiuc nu a putut duce pînă la capăt intențiile sale criminale de a dobîndi și obține posibilitatea reală de a dispune de mijloace bănești solicitate.

3. Procurorul, a contestat cu apel sentința solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri prin care, A. Marandiuc să fie condamnat în baza art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, la 11 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare a bunurilor sau de a exercita activitatea de antreprenoriat pe un termen de 3 ani.

În susținerea cerințelor sale, procurorul a invocat următoarele motive:

- în sentința de achitare, prima instanță a relevat că, în ședință s-a constatat lipsa probelor directe și indirecte, care ar confirma vinovăția inculpatului A. Marandiuc în săvîrșirea infracțiunii incriminate, concluzionînd că acțiunile ultimului nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, fără a identifica și concretiza care anume elemente ale infracțiunii de escrocherie lipsesc în acțiunile inculpatului;

- atît în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești au fost acumulate și examinate probe pertinente, concludente și utile care stau la baza învinuirii lui A. Marandiuc de săvîrșirea infracțiunii incriminate, care au confirmat pe deplin tentativa de escrocherie în proporții deosebit de mari săvîrșită de A. Marandiuc.

Din declarațiile inculpatului rezultă, că el a recunoscut inexistența accidentului rutier cu implicarea autoturismului de model BMW 520 D cu n/î HN AV 562, pretins a fi produs la 06.05.2012, declarînd că de fapt accidentul a avut loc în r-nul Hîncești, s. Cărpineni, iar de la SA „Donaris Group” a solicitat suma de 8460 Euro, care conform cursului oficial al BNM din 07.05.2012 constituia suma

de 130368 lei și în conformitate cu prevederile art. 126 alin. (1) Cod penal, reprezintă proporții deosebit de mari;

- prima instanță corect a indicat în sentință că, pe parcursul examinării cauzei și potrivit concluziei raportului de constatare tehnico-științifică nr. 479 din 06.06.2012, accidentul rutier de fapt nu a avut loc pe traseul s. Cojușna, r-nul Strășeni, după cum a invocat inculpatul A. Marandiuc în declarația de daune înaintată SAR „Donaris Group” SA prin care a solicitat despăgubiri în sumă de 8460 Euro, însă cu toate acestea l-a achitat pe inculpat motivând că, fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal;

- în privința inculpatului A. Marandiuc nu pot fi aplicate prevederile art. 4 din Protocolul adițional nr. 7 al CțEDO, deoarece inculpatul nu a fost niciodată judecat sau pedepsit pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal și în privința inculpatului nu există o hotărâre definitivă și irevocabilă de achitare sau condamnare, iar ordonanțele de scoatere de sub urmărire penală a lui A. Marandiuc cu încetarea urmăririi penale pe cauza penală nr. 2012031316 și ulterior de reluare a urmăririi penale pe cauza penală nr. 2012031316 au fost emise în cadrul efectuării urmăririi penale, întru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor cazului, decizii preparatorii, care nu sunt definitive, nefiind astfel încălcat principiul „*non bis in idem*”.

- ordonanța privind reluarea urmăririi penale în cauza penală nr. 2012031316 este în conformitate cu prevederile art. 4 al Protocolului adițional nr. 7 al CțEDO, fiind emisă în baza art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, iar după reluarea urmăririi penale organul de urmărire penală a efectuat un șir de acțiuni de urmărire penală și măsuri speciale de investigații acumulând probe concludente și pertinente care au stat la baza învinuirii lui A. Marandiuc la 02.05.2013 de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 septembrie 2014, a fost respins apelul procurorului, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. Referitor la vinovăția inculpatului în baza art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, instanța de apel a reținut că, procurorul nu a demonstrat prin probe pertinente și concludente faptul că inculpatul A. Marandiuc prin acțiuni concrete a atentat la valorile sociale ale SAR „Donaris Group” SA sau a creat un pericol real de a-i cauza o daună, ca victima să fi fost dusă în eroare și să fi ajuns la o reprezentare greșită a unei situații sau împrejurări, transmițându-i voit infractorului bunurile materiale, însă din cauze independente de voința făptuitorului aceasta nu și-a produs efectul.

Instanța de apel a apreciat critic chestiunea privind intenția inculpatului A. Marandiuc de a dobândi bunurile unei alte persoane (în speță suma despăgubirilor de la SAR „Donaris Group” SA), deoarece aceasta nu poate fi constatată din materialele probatoriului administrat la dosar și anume: raportul de constatare tehnico-științifică nr. 479 din 06.06.2012 (f. d. 75-76, vol. I); conținutul procesului-verbal de examinare a obiectului din 22.12.2012 (f.d. 156, vol. I);

conținutul procesului-verbal de examinare a obiectului din 04.03.2013 (f.d. 218, vol. I); conținutul procesului-verbal de ridicare din 06.08.2012 (f.d. 50, vol. I); conținutul procesului-verbal de cercetare la fața locului din 23.04.2013 (f.d. 226-229, vol. I); conținutul procesului-verbal de cercetare la fața locului din 05.10.2012 (f.d. 136-138, vol. I), mai mult, nevinovăția inculpatului A. Marandiuc de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, se mai confirmă și prin procesul-verbal cu privire la contravenție întocmit la 07.05.2012 potrivit căruia s-a constatat că, A. Marandiuc conducătorul automobilului model BMW 520 D, cu n/î HN AV 562, nu a ținut cont de situația rutieră și ca urmare a derapat de pe partea carosabilă, tamponându-se într-un obstacol (f.d. 66, vol. I).

În același context, instanța de apel a mai concluzionat că, potrivit contractului de asigurare a vehiculelor nr. 2012-32-0005 din 20.03.2012 cu privire la asigurarea mijloacelor de transport în conformitate cu condițiile de asigurare de vehicule (autocasco), în vigoare ale Asigurătorului, pct. 3.12.21, SAR „Donaris Group” SA are dreptul de refuz de achitare a despăgubirilor de asigurare total sau parțial, dacă Asiguratul a anunțat eronat informații despre împrejurările care au un rol definitoriu în stabilirea gradului de risc asigurat sau nu a informat despre schimbările esențiale în gradul de risc.

Acordul de remediere benevolă a prejudiciului cauzat prin tentativă la infracțiune și împăcarea părților din 16.07.2013 confirmă faptul că, acțiunile inculpatului A. Marandiuc nu au produs nici un efect, iar SAR „Donaris Group” SA nu a suportat careva prejudicii de ordin material și moral.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că, acțiunile inculpatului A. Marandiuc nu cuprind elementele componente de infracțiune prevăzută de art. art. 27-190 alin. (5) Cod penal.

4.2. Referitor la respectarea principiului „*non bis in idem*”, instanța de apel referindu-se la prevederile art. 4 din Protocolul adițional nr. 7 al CțEDO, art. 14 alin. (7) din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, art. 7 alin. (2) Cod penal și art. art. 22 alin. (1), (2), 287 alin. (1), (4) Cod de procedură penală, a reținut că, acțiunile suplimentare menționate în ordonanța procurorului interimar al sectorului Buiucani, mun. Chișinău, N. Tricolici din 25.09.2012, urmau a fi examinate în cadrul urmăririi penale inițiale, pornită în privința lui A. Marandiuc, efectuarea cărora ar constitui respectarea prevederilor art. 254 Cod de procedură penală, or, efectuarea măsurilor descrise în ordonanța procurorului cu privire la reluarea urmăririi penale era posibilă la faza inițială, iar careva temeuri sau circumstanțe obiective care ar fi cauzat imposibilitatea efectuării acestora sau necunoașterea de către organul de urmărire penală nu au fost reținute.

La fel, instanța de apel a menționat că, motivele invocate în ordonanța procurorului interimar al sectorului Buiucani, mun. Chișinău, N. Tricolici din 25.09.2012 nu pot fi reținute ca fiind întemeiate în sensul art. 287 Cod de procedură penală.

5. Împotriva deciziei a declarat recurs ordinar **procurorul**, care a invocat temeii pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare în

aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece instanța de apel nu a respectat prevederile art. 414 Cod de procedură penală.

5.1. În recursul său, recurentul referitor la incriminarea adusă inculpatului A. Marandiuc de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, a invocat că instanța de apel greșit a concluzionat că fapta inculpatului nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, constatînd în acest sens că accidentul rutier care a fost declarat de inculpat la compania de asigurare, a avut loc în realitate, fapt confirmat prin procesul-verbal cu privire la contravenție din 07.05.2012, or, instanța de apel constatînd faptul dat, nu s-a expus nici la o probă prezentată de acuzare și anume: raportul de constatare tehnico-științifică nr. 479 din 06.06.2012 (f. d. 75-76, vol. I); conținutul procesului-verbal de examinare a obiectului din 22.12.2012 (f.d. 156, vol. I); conținutul procesului-verbal de cercetare la fața locului din 23.04.2013 (f.d. 226-229, vol. I); conținutul procesului-verbal de cercetare la fața locului din 05.10.2012 (f.d. 136-138, vol. I), acordul de remediere benevolă a prejudiciului cauzat prin tentativă la infracțiune și împăcarea părților din 16.07.2013 încheiat între SAR „Donaris Group” SA și A. Marandiuc (f.d. 22, vol. II).

La fel, recurentul a menționat că, instanța de apel făcînd referire la procesul-verbal cu privire la contravenție din 07.05.2012, nu a ținut cont de faptul că acest proces-verbal a fost întocmit, reieșind din declarațiile inculpatului și era necesar pentru primirea despăgubirilor de la compania de asigurare.

Totodată, instanța de apel a lăsat fără nici o apreciere și declarațiile martorului Marian M. care, fiind audiat în ședința instanței de apel a redat toate împrejurările constatate la examinarea accidentului rutier, declarînd că pe parcurs inculpatul a recunoscut că a înscenat accidentul rutier.

5.2. Cu referire la respectarea principiului „*non bis in idem*” recurentul a indicat că, instanța de apel neîntemeiat a motivat soluția sa precum că, anularea ordonanței procurorului A. Axentiev din 30.08.2012, de încetare a urmăririi penale, este contrară legii, în cazul în care ordonanța procurorului interimar al sectorului Buiucani, mun. Chișinău, N. Tricolici din 25.09.2012, este adoptată și motivată în conformitate cu art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală, or, în viziunea recurentului, alin. (4) art. 287 Cod de procedură penală, este aplicabil situațiilor cînd ordonanțele de încetare a urmăririi penale sunt adoptate legal, însă în speță, din motivarea ordonanței din 25.09.2012, rezultă că caracterul legal al hotărîrii procesuale (*ordonanța de încetare a urmăririi penale din 30.08.2012*), se exclude.

Recurentul a mai remarcat că, instanțele de fond nu au ținut cont de prevederile art. art. 52 alin. (2) pct. 2), 299¹ Cod de procedură penală, care oferă dreptul procurorului ierarhic superior de a anula actele ilegale ale procurorului ierarhic inferior.

La fel, procurorul a specificat că, instanțele de fond, neîntemeiat sau referit la pct. 6) al Hotărîrii Curții Constituționale nr. 26 din 23.11.2010, deoarece obiectul examinării Curții Constituționale a fost altul și anume încetarea de drept a calității de bănuț.

Totodată, recurentul a specificat că, ordonanța de încetare a urmăririi penale a procurorului în Procuratura Buiucani, mun. Chișinău A. Axentiev din

30.08.2012, nu poate fi considerată o hotărîre definitivă din momentul adoptării, deoarece aceasta poate fi atacată procurorului ierarhic superior, în condițiile art. 299¹ Cod de procedură penală, și ulterior în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, judecătorului de instrucție.

Instanța de apel neîntemeiat a indicat că în speță au fost încălcate prevederile art. 22 alin. (2) Cod de procedură penală, art. 7 alin. (2) Cod penal și art. 4 din Protocolul adițional nr. 7 al CțEDO, deoarece potrivit cerințelor stabilite în aceste prevederi nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceleiași stat pentru săvîrșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărîre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat, în acest fel garantîndu-se interdicția judecării de două ori pentru aceiași faptă.

Așadar, regula enunțată supra protejează persoana achitată ori condamnată în urma unui proces penal de rejudecare a aceluiași fapte, măsura scoaterii de sub urmărire penală nu este o măsură definitivă, întrucît ea este supusă controlului ierarhic superior și nu poate fi asimilată unei hotărîri de achitare.

În final recurentul a menționat că, reluarea urmăririi penale nicidecum nu presupune că persoana este urmărită de mai multe ori, deoarece în speță este una și aceeași urmărire penală, desfășurată în cadrul aceluiași proces penal, care, de fapt, nu a fost pornită din nou, repetat, dar a fost reluată, or, procedura reluată nu este altceva decît continuarea primei proceduri, iar o astfel de situație nu contravine principiului „*non bis in idem*”.

6. Asupra recursului declarat, avocatul Sergiu Cotruță în numele inculpatului Alexandru Marandiuc a depus referință, pronunțîndu-se pentru inadmisibilitatea acestuia din motiv că, instanța de apel la adoptarea soluției a ținut cont de prevederile art. 414 Cod de procedură penală, pronunțîndu-se asupra tuturor motivelor invocate de procuror în apel, iar între partea vătămată SAR „Donaris Group” SA au existat doar relații civile și nicidecum penale.

7. Judecînd recursul în raport cu materialele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecînd recursul, admite recursul, casează total hotărîrea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

7.1. Studiind materialele cauzei penale, Colegiul lărgit concluzionează că, atît prima instanță cît și instanța de apel, în partea descriptivă a hotărîrilor de achitare sau referit la erorile de drept strecurate la etapa urmăririi penale, indicînd la nerespectarea principiului „*non bis in idem*”.

Deși în hotărîrea sa, prima instanță a menționat despre faptul că, procurorul interimar al sectorului Buiucani, mun. Chișinău, N. Tricolici prin ordonanța de reluare a urmăririi penale din 25.09.2012 a reluat urmărirea penală, **fără a anula ordonanța din 30.08.2012 (f.d. 64, vol. II)**, aceasta greșit a emis o hotărîre de achitare în privința lui A. Marandiuc care a fost menținută și de instanța de apel.

În speță, soluția adoptată de către prima instanță și menținută de către instanța de apel, Colegiul lărgit o consideră nefondată și ajunge la concluzia că decizia instanței de apel urmează a fi casată total cu rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel din următoarele motive:

La 12.07.2012, în privința lui A. Marandiuc a fost pornită urmărirea penală conform semnelor elementelor infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal (f.d. 2, vol. I), iar la 14.08.2012, A. Marandiuc a fost recunoscut în calitate de bănuit (f.d. 105, vol. I).

La 30.08.2012, de către procurorul în Procuratura Buiucani, mun. Chișinău, A. Axentiev, a fost emisă ordonanța de încetare a urmării penale în privința lui A. Marandiuc, din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii (f.d. 128-130, vol. I).

Ulterior la 25.09.2012, procurorul interimar al sectorului Buiucani, mun. Chișinău, N. Tricolici prin ordonanță de reluare a urmării penale a dispus reluarea urmării penale în privința lui A. Marandiuc (f.d. 133-134, vol. I).

Potrivit art. 275 pct. 8) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazul în care în privința unei persoane există o hotărîre neanulată de încetare a urmării penale pe aceleași acuzații.

Analizînd ordonanța de reluare a urmării penale din 25.09.2012, se observă că aceasta nu conține nici o mențiune referitor la anularea ordonanței de încetare a urmării penale din 30.08.2012, iar o altă ordonanță emisă separat, prin care să fie dispusă anularea ordonanței nominalizate, la materialele dosarului nu există.

Reieșind din prevederile art. 391 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală, sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă, există o hotărîre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de încetare a urmării penale și de scoatere a persoanei de sub urmărire penală.

În asemenea ordine de idei, Colegiul lărgit conchide că, în speță instanța de apel urma să caseze decizia primei instanțe și să adopte o nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care să dispună încetarea procesului penal din motiv că există o hotărîre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de încetare a urmării penale și de scoatere a persoanei de sub urmărire penală, or, înainte de a relua urmărirea penală, procurorul ierarhic superior, urma să anuleze ordonanța de încetare a urmării penale.

Această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs, deoarece soluționarea acesteia ține de desfășurarea legală a procedurii de judecată în instanța de apel, care conform art. 414 Cod de procedură penală, trebuie să judece apelul din punct de vedere al stării de fapt și de drept, deci al legalității și temeiniciei sentinței atacate.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să verifice și să aprecieze desfășurat și profund ordonanțele procurorului de încetare și de reluare a urmării penale, să le dea apreciere cuvenită în ansamblu, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a

cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată și, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu precum și de practica relevantă a CțEDO, să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sergiu Brigai, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 septembrie 2014, în cauza penală în privința lui *Marandiuc Alexandru Parfenie* și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată integral la 05 martie 2015.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev

Nadejda Toma

Constantin Alerguș